

לשון הגמרא ערוך בטבלאות כאשר לכל שלב
ולכל ענין ולכל נושא יש הגדרה מתומצתת
מועיל מאוד לצעירי הצאן בתחילת לימוד
הגמרא

טבלאות מבנה הסוגיא פרק הכונס

נערך בס"ד ע"י אברהם הס 0548435773

פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא		
ארבעה דברים העושה אותן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים	בריייתא	דין	תניא אמר ר' יהושע ארבעה דברים העושה אותן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ואלו הן		
		מקרה א'	הפורץ גדר בפני בהמת חבירו		
		מקרה ב'	והכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה		
	הפורץ גדר בפני בהמת חבירו	מקרה ג'	והשוכר עדי שקר להעיד	והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו:	
		מקרה ד'	אמר מר הפורץ גדר בפני בהמת חבירו	אמר מר הפורץ גדר בפני בהמת חבירו	
		ציטוט	ה"ד	אילימא בכותל בריא	
		שאלה	אופן א'	בדיני אדם נמי ניחייב	
		קושיא	מסקנא	אלא בכותל רעוע	
		והכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה	ציטוט	שאלה	אמר מר הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה
			אופן א'	קושיא	היכי דמי
			מסקנא	דעה ב'	אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה
			דעה ב'	קושיא	בדיני אדם נמי ניחייב
דעה ב'	מסקנא		אלא דמטיא ברוח שאינה מצויה		
והשוכר עדי שקר להעיד	ציטוט	שאלה	ורב אשי אמר טמון אתמר משום דשויה טמון באש:		
	אופן א'	קושיא	אמר מר השוכר עדי שקר		
	מסקנא	קושיא	ה"ד		
	מסקנא	קושיא	אילימא לנפשיה		
והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו:	ציטוט	שאלה	ממונא בעי שלומי ובדיני אדם נמי ניחייב		
	אופן א'	קושיא	אלא לחבריה		
	קושיא	מסקנא	והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו		
	קושיא	מסקנא	במאי עסקינן		
והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו:	אופן א'	קושיא	אילימא בבי תרי		
	קושיא	מסקנא	פשיטא דאורייתא הוא אם לא יגיד ונשא עונו		
	מסקנא	מסקנא	אלא בחד		

פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים-חזרה

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא	
ותו ליכא והאיכא	פתיחה	קושיא	ותו ליכא והאיכא	
	העושה	סימן	(סימן העושה בסם ושליח חבירו נשבר)	
		מקרה	העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת	
	בסם	דין	פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים	
		מקרה	והאיכא הנותן סם המות בפני בהמת חבירו	
	ושליח	דין	פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים	
		מקרה	והאיכא השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן	
	חבירו	דין	פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים	
		מקרה	והאיכא המבעית את חבירו	
	נשבר	דין	פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים	
מקרה		והאיכא נשברה כדו ברה"ר ולא סלקה נפלה גמלו ולא העמידה		
דעה א' דעה ב'		ר"מ מחייב בהזיקן וחכ"א פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים		
והני אצטריכא ליה	פתיחה	תירוץ	אין מיהא איכא טובא והני אצטריכא ליה	
	הפורץ	החידוש	מהו דתימא בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל	
		הדין	הפורץ גדר בפני בהמת חבירו	
	הכופף	החידוש	מהו דתימא כיון דלמסתריה קאי מה עביד בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל	
		הדין	הכופף קמתו של חבירו נמי	
	רב אשי	החידוש	מהו דתימא לימא מי הוה ידענא דאתיא רוח שאינה מצויה ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל	
		הדין	ולרב אשי דאמר נמי טמון איתמר	
	והשוכר	החידוש	מהו דתימא אנא כסויי כסיתיה ניהלך ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל	
		הדין	והשוכר עדי שקר נמי	
	והיודע	החידוש	מהו דתימא לימא דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל	
הדין		והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו נמי		
החידוש		מהו דתימא מי יימר דכי הוה (אתינא) מסהדינא ליה הוה מודה דלמא הוה משתבע לשקרא ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל:		
הו"א והוא שחזרה	דברי רבה	ציטוט	נפרצה בלילה או שפרצה לסטים כו':	
		אוקימתא	אמר רבה והוא שחזרה	
	אפשרות א'	דיוק	שאלה	אבל לא חזרה מאי חייב היכי דמי
		אוקימתא	דחיה	אילימא בכותל בריא
	אפשרות ב'	אוקימתא	דחיה	כי לא חזרה אמאי חייב מאי ה"ל למעבד
		דחיה	הניחא	אלא בכותל רעוע
		הניחא	קושיא	כי חזרה אמאי פטור תחלתו בפשיעה וסופו באונס הוא
		מסקנא	קושיא	הניחא למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור
	מסקנא ואפילו חזרה	מסקנא	פתיחה	וכי איתמר דרבה אסיפא איתמר
			הציטוט	הניחה בחמה או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצתה והזיקה חייב
הסבר		חידוש	שאלה	אמר רבה ואפי' חזרה לא מבעיא היכא דלא חזרה דכולה בפשיעה הוא אלא אפי' חזרה נמי
		החידוש	הו"א	מהו דתימא הו"א לה תחלתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דכולה פשיעה היא
		החידוש	שאלה	מ"ט
		תשובה	תשובה	דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבקתה בחמה כל טצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא:

הוציאה לסטים-מסרה לרועה-שומר אבידה

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא		
הוציאה לסטים	הקושיא	ציטוט	הוציאה לסטים לסטים חייבין:		
		קושיא	פשיטא כיון דאפקוה קיימא לה ברשותיהו לכל מילי		
		תירוץ א'	לא צריכא דקמו לה באפה		
	תירוץ ב'	מימרא	מימרא	כי הא דאמר רבה אמר רב מתנה אמר רב המעמיד בהמת חברו על קמת חבירו חייב	
		קושיא	קושיא	מעמיד פשיטא	
		תירוץ	תירוץ	לא צריכא דקם לה באפה	
		תירוץ	תירוץ	אמר ליה אביי לרב יוסף הכישה אמרת לן ולסטים נמי דהכישה:	
מסרה לרועה	לישנא קמא	ציטוט	מסרה לרועה נכנס הרועה כו':		
		שאלה	אמרי תחתיו דמאן		
		הו"א	אילימא תחתיו דבעל בהמה		
		דחיה	תנינא חדא זמנא		
		המשנה	מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר כולן נכנסו תחת הבעלים		
		הסבר א'	אלא תחתיו דשומר		
		דיוק	ושומר קמא אפטר ליה לגמרי		
		קושיא	לימא תיהוי תיובתא דרבא		
		מימרא	דאמר רבא שומר שמסר לשומר חייב		
	איכא דאמרי	הסבר ב'	הסבר ב'	אמר לך רבא מאי מסרו לרועה לברזיליה	
		הטעם	הטעם	דאורחיה דרועה למימסר לברזיליה	
		הוכחה	הוכחה	איכא דאמרי מדקתני מסרה לרועה ולא קתני מסרה לאחר	
		מסקנא	מסקנא	ש"מ מאי מסרה לרועה מסר רועה לברזיליה	
		הטעם	הטעם	דאורחיה דרועה למימסר לברזיליה	
		דיוק	דיוק	אבל לאחר לא	
		ראיה	ראיה	לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא שומר שמסר לשומר חייב	
		דחיה	דחיה	אמרי לא דלמא אורחא דמילתא קתני והוא הדין לאחר:	
		שומר אבידה	המחלוקת	מקרה	איתמר שומר אבידה
				דעה א'	רבה אמר כשומר חנם דמי
דעה ב'	רב יוסף אמר כש"ש דמי				
הטעמים	רבה		רבה	רבה אמר כשומר חנם דמי מאי הנאה קא מטי ליה	
	רב יוסף		רב יוסף	רב יוסף אמר כש"ש דמי בההיא הנאה דלא בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי כש"ש	
	פירוש ב'		פירוש ב'	איכא דמפרשי הכי רב יוסף אמר כש"ש דמי כיון דרחמנא שעבדיה בעל כורחיה הלכך כש"ש דמי	

שומר אבידה

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא		
החזירה	קושיא מברייתא	סימן	(סימן החזירה לעולם השב חייא אמרת נשבר שכר)		
		פתיחה	איתיביה רב יוסף לרבה		
		מקרה	החזירה למקום שיראנה		
		דין	אינו חייב לטפל בה		
		מקרה	נגנבה או אבדה		
	תירוץ	דין	חייב באחריותה		
		הקושיא	מאי נגנבה או אבדה לאו נגנבה מביתו ואבדה מביתו		
		תירוץ	לא ממקום שהחזירה		
		קושיא	והא קתני אינו חייב ליטפל בה		
		תירוץ	א"ל הכא במאי עסקינן כגון שהחזירה בצהרים ותרתי קתני		
הסבר הברייתא	מקרה	והכי קתני החזירה שחרית למקום שיראנה ושכיח דעייל ונפיק וחזי לה			
	דין	אינו חייב ליטפל בה			
	מקרה	החזירה בצהרים למקום שיראנה דלא שכיח דעייל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה או אבדה			
	דין	חייב באחריותה			
לעולם	קושיא מברייתא	פתיחה	איתיביה		
		ברייתא	לעולם הוא חייב עד שיחזירנה לרשותו		
	תירוץ	הקושיא	מאי לעולם לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שכר דמי		
		תירוץ	א"ל מודינא לך בבעלי חיים		
השב	קושיא מברייתא	פתיחה	איתיביה רבה לרב יוסף		
		ברייתא	השב אין לי אלא בביתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם מכל מקום		
		שאלה	מאי לגינתו ולחורבתו		
		אופן א'	אילימא לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת		
		דחיה	היינו ביתו		
		אופן ב'	אלא פשיטא לגינתו שאינה משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת		
	תירוץ	הקושיא	ש"מ כשומר חנם דמי		
		תירוץ	א"ל לעולם לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת		
		קושיא	ודקא קשיא לך היינו ביתו		
		תירוץ	הא קא משמע לן דלא בעינן דעת בעלים		
		הוכחה	כדרכי אלעזר דא"ר אלעזר הכל צריכין דעת בעלים חוץ מהשבת אבידה שהרי ריבתה בו תורה השבות הרבה		
		קושיא	פתיחה	מימרא	א"ל אב"י לרב יוסף ואת לא תסברא דשומר אבידה כשומר חנם דמי
				הקושיא	והא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הטוען טענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל
תירוץ	ואי ס"ד שומר שכר הוי אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי				
תירוץ	קושיא		א"ל הכא במאי עסקינן כגון שטוען טענת לסטים מזויין		
	קושיא		א"ל ליסטים מזויין גזלן הוא		
	תירוץ		א"ל שאני אומר לסטים מזויין כיון דמיטמר מאינשי גנב הוא		
אמרת	קושיא מברייתא	פתיחה	איתיביה		
		חמור	לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל		
		קל	תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל		
	תירוץ	הקושיא	ואי ס"ד לסטים מזויין גנב הוא נמצא בשומר שכר משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין		
		פתיחה	א"ל הכי קאמר		
		חמור	לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל בכל טענותיו		
קל	תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל אלא בטוען טענת לסטים מזויין				

לסטים מזויין

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
אמרת	קושיא מברייתא	פתיחה	איתיביה
		חמור	לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל
		קל	תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל
	תירוץ	הקושיא	ואי ס"ד לסטים מזויין גנב הוא נמצא בשומר שכר משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין
		פתיחה	א"ל הכי קאמר
		חמור	לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל בכל טענותיו
ונשבר	הברייתא	פתיחה	איתיביה
		פסוק	ונשבר או מת
		שאלה	אין לי אלא שבורה ומתה גניבה ואבידה מנין
		קל	אמרת ק"ו ומה שומר שכר שפטר בו שבורה ומתה חייב בגניבה ואבידה
		וחומר	שואל שחייב בשבורה ומתה אינו דין שחייב בגניבה ואבידה
	קושיא	סיום	וזהו ק"ו שאין עליו תשובה
		הקושיא	ואי ס"ד לסטים מזויין גנב הוא אמאי אין עליו תשובה
		פירכא	איכא למפרך מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין
		תירוץ	א"ל קסבר האי תנא קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה
		הברייתא	פתיחה
השוכר	הברייתא	מקרה	השוכר פרה מחבירו ונגנבה ואמר הלה הריני משלם ואיני נשבע ואח"כ נמצא הגנב
		דין	משלם תשלומי כפל לשוכר
		דעה א'	סברוה כרבי יהודה דאמר שוכר כנושא שכר דמי
	ראיה	דיוק	ומדקתני ואמר הריני משלם ואיני נשבע מכלל דאי בעי פטר ליה נפשיה בשבועה
		אוקימתא	ה"ד כגון דקא טעין טענת לסטים מזויין
		הראיה	וקתני ואח"כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר ש"מ לסטים מזויין גנב הוא
	הדחיות	דחיה א'	אמרי מי סברת כר"י דאמר שוכר כנושא שכר דמי דלמא כר"מ ס"ל דאמר שוכר כשומר חנם דמי
		דחיה ב'	איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה ותני שוכר כיצד משלם ר"מ אומר כשומר שכר ר"י אומר כשומר חנם
		דחיה ג'	רבי זירא אמר הכא במאי עסקינן בטוען טענת לסטים מזויין ונמצא לסטים שאינו מזויין:

נפלה לגינה

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
אמר רב בנחבטה	דברי רב	ציטוט	נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית:
		מימרא	אמר רב בנחבטה
		תמיהה	אבל אכלה אפילו מה שנהנית אינה משלמת
	הבנת דברי רב להו"א	הסבר	לימא רב לטעמיה
		מימרא	דאמר רב היה לה שלא תאכל
		פתיחה	אמרי הכי השתא
	דחיה	החילוק	אימור דאמר רב התם היה לה שלא תאכל היכא דאיתזקא היא
		הטעם	דמצי א"ל מריה דפירי לא משלמנא היה לה שלא תאכל
		סיום	לאזוקי היא אחריני דפטירה לשלומי מי אמר
	הבנת דברי רב למסקנא	תירוץ	אלא לא מבעיא קאמר
		פשיטא	לא מבעיא אכלה דמשלמת מה שנהנית
		החידוש	אבל נחבטה אימא מבריה ארי מנכסי חבירו הוא ומה שנהנית נמי לא משלם קמ"ל
	החילוקים ממבריה ארי	שאלה	ואימא ה"נ
		חילוק א'	מבריה ארי מנכסי חבירו מדעתו הוא האי לאו מדעתו
		חילוק ב'	אי נמי מבריה ארי מנכסי חבירו לית ליה פסידא האי אית ליה פסידא
היכי נפל	מחלוקת היכי נפל	שאלה	היכי נפל
		דעה א'	רב כהנא אמר שהוחלקה במימי רגליה
		דעה ב'	רבא אמר. שדחפתה חברתה
	סברת המחלוקת	דעה ב'	מ"ד שדחפתה חברתה כל שכן שהוחלקה במימי רגליה
		דעה א'	ומאן דאמר שהוחלקה במימי רגליה אבל דחפתה חברתה פשעה ומשלמת מה שהזיקה
		הסברא	דא"ל איבעי לך עבורי חדא חדא
מערוגה לערוגה	מחלוקת	דעה א'	אמר רב כהנא לא שנו אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה משלמת מה שהזיקה
		דעה ב'	ורבי יוחנן אמר אפי' מערוגה לערוגה ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותחזור לדעת
	הסבר דברי ר' יוחנן	הו"א	א"ר פפא לא תימא עד שתצא לדעת ותחזור לדעת
		מסקנא	אלא כיון שיצתה לדעת אע"פ שחזרה שלא לדעת
		טעם	מ"ט דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשתמטא להתם רהטא:
הזיקה במי לידה	ספק	ציטוט	ירדה כדרכה והזיקה משלמת מה שהזיקה:
		הספק	בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והזיקה במי לידה מהו
	ביאור צדדי הספק	דעה א'	אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב לא תיבעי לך
		דעה ב'	כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור מאי
		צד א'	מי אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור
		צד ב'	או דלמא הכא כולה בפשיעה הוא
		הסברא	דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנטורה ולאסטמורי בגוה תיקו:

שמיין על גב שדה אחר

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא	
מנה"מ	מנה"מ	ציטוט	כיצד משלמת מה שהזיקה וכו':	
		שאלה	מנה"מ	
		תשובה	אמר רב מתנה דאמר קרא ובער בשדה אחר מלמד ששמיין על גב שדה אחר	
	הפסוק לא רק לאפוקי רה"ר	קושיא	קושיא	האי ובער בשדה אחר מבעי ליה לאפוקי רה"ר
		תירוץ א'	תירוץ א'	א"כ לכתוב רחמנא ובער בשדה חבירו
		תירוץ ב'	תירוץ ב'	א"נ שדה אחר מאי בשדה אחר
		מסקנא	מסקנא	ששמיין על גב שדה אחר
	הפסוק לא רק לשומא	קושיא	קושיא	ואימא כוליה להכי הוא דאתא לאפוקי רה"ר מנלן
		תירוץ	תירוץ	אם כן לכתביה רחמנא גבי תשלומין מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם בשדה אחר
מסקנא		מסקנא	ל"ל דכתביה רחמנא גבי ובער ש"מ תרתי	
היכי שיימין	ג' דעות	שאלה	היכי שיימין	
		דעה א'	א"ר יוסי בר חנינא סאה בששים סאין	
		דעה ב'	ר' ינאי אמר תרקב בששים תרקבים	
	קושיא מברייתא	דעה ג'	דעה ג'	חזקיה אמר קלח בששים קלחים
		פתיחה	פתיחה	מיתיבי
		מקרה	מקרה	אכלה קב או קביים
		דין	דין	אין אומרים תשלם דמיהן אלא רואין אותה כאילו היא ערוגה קטנה ומשערים אותה
		הקושיא	הקושיא	מאי לאו בפני עצמה
		תירוץ	תירוץ	לא בששים
ביאור הברייתא אין שמיין קב וכו'	הברייתא	פתיחה	ת"ר	
		רישא	אין שמיין קב מפני שמשביחו	
		סיפא	ולא בית כור מפני שפוגמו	
	הסבר רב פפא	שאלה	שאלה	מאי קאמר
		פתיחה	פתיחה	א"ר פפא ה"ק
		רישא	רישא	אין שמיין קב בששים קבים מפני שמשביח מזיק
		סיפא	סיפא	ולא כור בששים כורין מפני שפוגם מזיק
	הסבר רב אחא	קושיא	קושיא	מתקיף לה רב הונא בר מנחם האי ולא בית כור ולא כור מבעי ליה
		פתיחה	פתיחה	אלא אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב אחא בריה דרב איקא הכי קתני
		רישא	רישא	אין שמיין קב בפני עצמו מפני שמשביח ניזק
		סיפא	סיפא	ולא קב בבית כור מפני שפוגם ניזק
		הדין	הדין	אלא בששים

אכלה חזיז-אכלה סמדר

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
ר' יוסי הגלילי ור' ישמעאל אמרו דבר אחד	ר' יוסי הגלילי	מימרא	אמר אביי ר' יוסי הגלילי ור' ישמעאל אמרו דבר אחד
		תנא א'	ר' יוסי הגלילי הא דאמרן
		פתיחה	רבי ישמעאל דתניא
		פסוק	מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם
	הברייתא של מיטב	דעה א'	מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל
		דעה ב'	ר"ע אומר לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית וק"ו להקדש
		פתיחה	ולא תימא כרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין
	הסברים בדעת ר' ישמעאל	אוקימתא	כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות ולא ידעין אי כחושה הואי אי שמינה הואי
		הדין	דאמר קום שלים שמינה במיטב דאיכא השתא
		דחיה	דהכי לא אמרינן מאי טעמא המוציא מחבירו עליו הראיה
הסבר ב'		אלא במיטב דלקמיה ומאי ניהו כי היאך דסליק	
ביאור דעת ר' שמעון בן יהודה	הסתירה בדברי ר' שמעון בן יהודה	רישא	אמר מר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש במה דברים אמורים שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים
		דיוק	הא סמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר
		סיפא	אימא סיפא אכלה פגים או בוסר הוא דרואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר
		דיוק	הא סמדר רואין אותן כמה היא יפה וכמה היתה יפה
	תירוץ של רבינא	תירוץ	אמר רבינא כרוך ותני
		רישא	בד"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים
		סיפא	אבל אכלה סמדר פגין או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר
	איכא בינייהו	קושיא	אי הכי ר"ש בן יהודה היינו רבי יהושע
		תירוץ	איכא בינייהו כחש גופנא ולא מסיימי
	דעת ר' שמעון בן יהודה	פתיחה	אביי אמר מסיימי ומסיימי
		שאלה	מאן תנא דחייש לכחש גופנא
		תשובה	ר"ש בן יהודה היא
		דעה א'	דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונס אינו משלם את הצער
		טעם	מפני שסופה להצטער תחת בעלה
		דעה ב'	אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס

סיום סוגיית שומא

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא	
לנכות מדמי ולדות	מימרא	מימרא	אמר אביי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחד	
		הסבר	רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן	
		שאלה	הני תנאי מאי היא	
	המחלוקת	דעה א'	דעתי רבי יוסי אומר נכי חיה	
		דעה ב'	בן עזאי אומר נכי מזונות	
		דעה א'	מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מזונות	
		דעה ב'	ומ"ד נכי מזונות אבל נכי חיה לא	
סברת המחלוקת	הטעם	דאמר ליה אתתא דידי פקיחא היא ולא מבעיא חיה		
הלכה בשומת נזקי גופו	מעשה של פסק	לישנא א'	רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עובדא כוותיה דר"נ בששים	
		לישנא אחרינא	לישנא אחרינא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קטינא דארעא	
	הלכתא	הלכה א'	והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדקלא דארמאה	
		הלכה ב'	והלכתא כוותיה דריש גלותא בדקלא פרסאה	
המעשה באליעזר זעירא	תחילת המקרה	מקרה	אליעזר זעירא הוה סיים מסאני אוקמי וקאי בשוקא דנהרדעא	
		שאלה	אשכחוהו דבי ריש גלותא וא"ל מאי שנא הני מסאני	
		תשובה	אמר להו דקא מאבילנא אירושלים	
		תמיהה	אמרו ליה את חשיבת לאיתאבולי אירושלים	
		מקרה	סבור יהרא הוה אתיוה וחבשוה	
		הסבר	אמר להו גברא רבה אנא	
		שאלה	אמרו ליה מנא ידעינן	
		תשובה	אמר להו או אתון בעו מינאי מילתא או אנא איבעי מיניכו מילתא	
	השאלה של אליעזר זעירא	תשובה	אמרו ליה בעי את	
		שאלה	אמר להו האי מאן דקץ כופרא מאי משלם	
		תשובה	אמרו ליה משלם דמי כופרא	
		קושיא	והא הוו תמרי	
		תשובה	א"ל משלם דמי תמרי	
		קושיא	אמר להו והא לאו תמרי שקל מיניה	
		שאלה	אמרו ליה אימא לן את	
		תשובה	אמר להו בששים	
התשובה של אליעזר זעירא	שאלה	אמרו ליה מאן אמר כוותיך		
	תשובה	אמר להו הא שמואל חי ובית דינו קיים		
	שאלה	שדרו קמיה דשמואל		
	תשובה	אמר להו שפיר קאמר לכו בששים		
	מקרה	ושבקהו:		

סוגיית בעל האש

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא	
מתני'	שלח את האש	מקרה א'	מתני' השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן	
		דין	פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים	
		מקרה ב'	שלח ביד פקח	
		דין	הפקח חייב	
		מקרה ג'	אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים	
		דין	המביא את העצים חייב	
	כמה שעשו אש יחד	מקרה ד'	אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור	
		דין	המביא את האור חייב	
		מקרה ה'	בא אחר וליבה	
		דין	המלבה חייב	
		מקרה ו'	ליבתה הרוח	
		דין	כולן פטורין:	
דעת ר"ל	דעת ר"ל	פתיחה	גמ' אמר ר"ל משמיה דחזקיה	
		אוקימתא	לא שנו אלא שמסר לו גחלת וליבה	
		דין	אבל מסר לו שלהבת חייב	
		טעם	מ"ט מעשיו קא גרמו לו	
		דעת ר' יוחנן	פתיחה	ורבי יוחנן אמר
			אוקימתא	אפילו מסר לו שלהבת פטור
	טעם		מ"ט צבתא דחרש גרמה לו	
	דין		ולא מחייב עד שימסור לו גוזא סלתא שרגא	
	טעם		דהוא ודאי מעשה דידיה גרמו:	
	גרסאות		שלח ביד פקח הפקח חייב וכו':	
	הסבר גרסאות	מימרא	אמר ר"נ בר יצחק מאן דתני ליבה לא משתבש ומאן דתני ניבה לא משתבש	
		גרסא א'	מאן דתני ליבה לא משתבש דכתיב בלבת אש	
גרסא ב'		ומאן דתני ניבה לא משתבש דכתיב בורא ניב שפתים:		
סתירה בין אש לשבת	סתירה בין אש לשבת	ציטוט	לבתה הרוח כולן פטורין:	
		מקרה	ת"ר ליבה ולבתה הרוח	
		אופן א'	אם יש בלביו כדי ללבותה חייב	
		אופן ב'	ואם לאו פטור	
		קושיא	אמאי ליהוי כזורה ורוח מסייעתו	
		אוקימתות באש	תירוץ א'	אמר אביי הכא במאי עסקין כגון שליבה מצד אחד ולבתו הרוח מצד אחר
	תירוץ ב'		רבא אמר כגון שליבה ברוח מצויה ולבתו הרוח ברוח שאינה מצויה	
	תירוץ ג'		ר' זירא אמר כגון דצמרה צמורי	
	חילוק שבת לנזיקין בין	פתיחה	רב אשי אמר	
		הסבר	כי אמרינן זורה ורוח מסייעתו ה"מ לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה	
		חילוק	אבל הכא גרמא בעלמא הוא וגרמא בנזקין פטור:	

הפסוק "כי תצא אש"

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
מתני'	רבוי בפסוק של אש	מקרה	מתני' השולח את הבערה ואכלה עצים או אבנים או עפר
		דין	חייב
		טעם	שנאמר כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבעיר את הבערה:
למה לי דכתב רחמנא "קוצים" "גדיש" "קמה" ו"שדה"	פתיחה	שאלה	גמ' אמר רבא למה לי דכתב רחמנא קוצים גדיש קמה ושדה
		תשובה	צריכי
	צריכותא "קוצים" ו"גדיש"	צריכותא א'	דאי כתב רחמנא קוצים ה"א קוצים הוא דחייב רחמנא משום דשכיח אש גבייהו ושכיח דפשע אבל גדיש דלא שכיח אש גבייהו ולא שכיח דפשע אימא לא
		צריכותא ב'	ואי כתב רחמנא גדיש הוה אמינא גדיש חייב רחמנא משום דהפסד מרובה הוא אבל קוצים דהפסד מועט אימא לא
הלימוד "מ"קמה" לרבנן ור' יהודה	הלימוד "מ"קמה" לרבנן ור' יהודה	שאלה	קמה למה לי
		תשובה	מה קמה בגלוי אף כל בגלוי
		שאלה	ולר' יהודה דמחייב אנזקי טמון באש קמה למה לי
		תשובה	לרבות כל בעלי קומה
		שאלה	ורבנן לרבות כל בעלי קומה מנא להו
		תשובה	נפקא להו מאו הקמה
		שאלה	ורבי יהודה
		תשובה	או מיבעי ליה לחלק
		שאלה	ורבנן לחלק מנא להו
		תשובה	נפקא להו מאו השדה
		שאלה	ורבי יהודה
		תשובה	אידי דכתב רחמנא או הקמה כתב או השדה
		שאלה	שדה למה לי
		תשובה	לאתויי לחכה נירו וסכסכה אבניו
		שאלה	ולכתוב רחמנא שדה ולא בעי הנך
תשובה	צריכא דאי כתב רחמנא שדה הוה אמינא מה שבשדה אין מידי אחרינא לא קמ"ל		

אגדתא-א

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
דרשה על "כי תצא אש"	דברי ר"ש בר נחמני	פתיחה	אר"ש בר נחמני א"ר יונתן
		מימרא א'	אין פורענות באה לעולם אלא בזמן שהרשעים בעולם
	דרשה א'	מימרא ב'	ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה
		פסוק	שנאמר כי תצא אש ומצאה קוצים
	דרשה ב'	דרשה	אימתי אש יוצאה בזמן שקוצים מצוין לה
		פסוק	ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר ונאכל גדיש
		דרשה	ואכל גדיש לא נאמר אלא ונאכל גדיש שנאכל גדיש כבר:
דרשות על "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו"	דרשה א'	פתיחה	תאני רב יוסף
		פסוק	מאי דכתיב ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר
		דרשה	כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים
	דרשה ב'	מימרא	ולא עוד אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה
		פסוק	שנאמר והכרתי ממך צדיק ורשע
	הסבר	תמיהה	בכי רב יוסף כולי האי נמי לאין דומין
		תשובה	א"ל אב"י טיבותא הוא לגבייהו
		פסוק	דכתיב כי מפני הרעה נאסף הצדיק
	דרשה ג'	פתיחה	אמר רב יהודה אמר רב
		מימרא	לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב
		פסוק	שנאמר ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר
	דבר בעיר כנס רגליך	ברייתא- ההנהגה בזמן דבר	פתיחה
הנהגה			דבר בעיר כנס רגליך
פסוק			שנאמר ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר
פסוק			ואומר לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיך בערך
למה צריך פסוק נוסף		פסוק	ואומר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה
		קושיא	מאי ואומר
		הו"א	וכי תימא ה"מ בליליא אבל ביממא לא
למה צריך פסוק נוסף		פסוק	תא שמע לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיך
		הו"א	וכי תימא ה"מ [היכא] דליכא אימה מגואי אבל היכא דאיכא אימה מגואי כי נפיק יתיב ביני אינשי בצוותא בעלמא טפי מעלי
		פסוק	ת"ש מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה אע"ג דמחדרים אימה מחוץ תשכל חרב
הנהגה	מעשה	רבא בעידן רתחא הוי סכר כוי דכתי' כי עלה מות בחלונינו	
רעב בעיר פזר רגליך	ברייתא- ההנהגה בזמן רעב	פתיחה	ת"ר
		הנהגה	רעב בעיר פזר רגליך
		פסוק	שנא' ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה [לגור] [ויגר] שם
	למה צריך פסוק נוסף	פסוק	ואומר אם אמרנו נבא העיר והרעב בעיר ומתנו שם
		קושיא	מאי ואומר
			הו"א
		פסוק	ת"ש לכו ונפלה אל מחנה ארם אם יחיונו נחיה

אגדתא-ב'

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא	
הנהגות בזמן דבר	דבר בעיר	פתיחה	ת"ר	
		הנהגה	דבר בעיר אל יהלך אדם באמצע הדרך	
		טעם	מפני שמלאך המות מהלך באמצע הדרכים	
	שלום בעיר	סיבה	פתיחה	דכיון דיהיבא ליה רשותא מסגי להדיא
		הנהגה	טעם	שלום בעיר אל יהלך בצדי דרכים
		טעם	פתיחה	דכיון דלית ליה רשותא מחבי חבווי ומסגי
	דבר בעיר	פתיחה	הנהגה	ת"ר
		הנהגה	טעם	דבר בעיר אל יכנס אדם יחיד לבית הכנסת
		אוקימתא	טעם	שמלאך המות מפקיד שם כליו
	סימנים בכלבים	סימנים בכלבים	פתיחה	ת"ר
			סימן	כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר
			סימן	כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר
שמעתתא ואגדתא על "כי תצא אש"	יכוח של רב אמי ורב אסי	מעשה	יתיב רב אמי ורב אסי קמיה דר' יצחק נפחא	
		יכוח	מר א"ל לימא מר שמעתתא ומר א"ל לימא מר אגדתא	
		מעשה	פתח למימר אגדתא ולא שביק מר פתח למימר שמעתתא ולא שביק מר	
	תשובת ר' יצחק נפחא	תשובה	משל	אמר להם אמשול לכם משל למה הדבר דומה לאדם שיש לו שתי נשים אחת ילדה ואחת זקינה ילדה מלקטת לו לבנות זקינה מלקטת לו שחורות נמצא קרח מכאן ומכאן
		אגדתא	פתרון	אמר להן אי הכי אימא לכו מלתא דשויה לתרויכו
			פסוק	דרשה
	פסוק		דרשה	תצא מעצמה
	שמעתתא	פסוק	דרשה	שלם ישלם המבעיר את הבערה
		הסבר	פסוק	אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתי
		פסוק	הסבר	אני הציתי אש בציון
	שמעתתא	שמעתתא	פסוק	שנאמר ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה
			פסוק	הסבר
פסוק			פסוק	שנאמר ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה
	שמעתתא	פתיחה	שמעתתא	
		דיוק	פתח הכתוב בנזקי ממונו וסיים בנזקי גופו	
		דרשה	לומר לך אשו משום חציו:	

מתני' עברה גדר

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
מתני'	ג' אופנים שבעל האש פטור	אופן א'	מתני' עברה גדר שהוא גבוה ד' אמות
		אופן ב'	או דרך הרבים
		אופן ג'	או נהר
		דין	פטור:
עברה גדר	יישוב הסתירה בדין עברה גדר	סתירה	גמ' והתניא עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות חייב
		אוקימתא	אמר רב פפא תנא דידן קא חשיב מלמעלה למטה
		הסבר	שש אמות פטור חמש אמות פטור עד ארבע אמות פטור
		אוקימתא	תנא ברא מלמטה למעלה קא חשיב
	חידושים	הסבר	שתי אמות חייב שלש אמות חייב עד ארבע אמות חייב
		חידוש א'	אמר רבא ד' אמות שאמרו דפטור אפילו בשדה קוצים
		חידוש ב'	אמר רב פפא ומשפת קוצים ולמעלה ד' אמות
	קולחת נכפפת	מחלוקת רב ושמואל	אוקימתא
דין			אבל בנכפפת אפילו עד מאה אמה חייב
אוקימתא			ושמואל אמר מתני' בנכפפת
דין			אבל בקולחת אפי' כל שהוא פטור
ראיה לרב מברייטא		פתיחה	תניא כוותיה דרב
		אוקימתא	בד"א בקולחת
		מקרה א'	אבל בנכפפת ועצים מצויין לה
		דין	אפילו עד מאה מיל חייב
		מקרה ב'	עברה נהר או שלולית שהם רחבים ח' אמות
		דין	פטור:
דרך הרבים	ר"א התנא של משנתנו	ציטוט	דרך הרבים:
		שאלה	מאן תנא
		תשובה	אמר רבא ר"א היא
		ראיה	דתנן רבי אליעזר אומר שש עשרה אמות כדרך רה"ר (פטור):
או נהר	מה נקרא נהר	ציטוט	או נהר:
		דעה א'	רב אמר נהר ממש
	הסבר המח'	דעה ב'	ושמואל אמר אריתא דדלאי
		דעה א'	מ"ד נהר ממש אע"ג דליכא מיא
		דעה ב'	ומ"ד אריתא דדלאי אי אית ביה מיא אין אבל לית ביה מיא לא

מתני' המדליק בתוך שלו

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
ואלו מפסיקין לפאה	משנה בפאה	פתיחה	תנן התם
		דין	ואלו מפסיקין לפאה
		אופנים	הנחל והשלולית ודרך היחיד ודרך הרבים
	מה נקרא שלולית	שאלה	מאי שלולית
		דעה א'	אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שמי גשמים שוללין שם
	הסבר המח'	דעה ב'	רב ביבי א"ר יוחנן אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה
דעה א'		מאן דאמר מקום שמי גשמים שוללין שם כ"ש אמת המים	
דעה ב'		ומאן דאמר אמת המים אבל מקום שמי גשמים שוללין שם לא מפסקי	
	טעם	דהנהו באגני דארעא מקרו:	
מתני'	ד' דעות באיזה מרחק בעל האש פטור	שאלה	<u>מתני'</u> המדליק בתוך שלו עד כמה תעבור הדליקה
		דעה א'	רבי אלעזר בן עזריה אומר רואין אותו כאילו הוא באמצע בית כור
		דעה ב'	ר"א אומר ט"ז אמות כדרך רה"ר
		דעה א'	רבי עקיבא אומר חמשים אמה
		דעה ב'	ר"ש אומר שלם ישלם המבעיר את הבערה הכל לפי הדליקה:
דעת ר' שמעון	ביאור דעת ר' שמעון	קושיא	גמ' ולית ליה לר"ש שיעורא בדליקה
		דין א'	והתנן לא יעמיד אדם תנור בתוך הבית אלא אם כן יש על גבו גובה ד' אמות
		דין ב'	היה מעמידו בעלייה עד שיהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים
		דין ג'	ובכירה טפח
	כמי הלכה	דעה א'	ואם הזיק משלם מה שהזיק
		דעה ב'	ר' שמעון אומר לא נאמרו שיעורין הללו אלא שאם הזיק פטור מלשלם
		תירוץ	אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הכל לפי גובה הדליקה
		הלכה	אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' שמעון
	הלכה	וכן אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כר"ש:	

טמון

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא	
מתני'	מח' ר"י וחכמים	מקרה	מתני' המדליק את הגדיש והיו בו כלים ודלקו	
		דעה א'	ר"י אומר משלם מה שבתוכו	
	גדיש גדי ועבד שנשרפו	דעה ב'	מקרה	וחכ"א אינו משלם אלא גדיש של חטין או של שעורין
		מקרה	דין	היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו
		מקרה	דין	חייב
		מקרה	דין	עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו
	מודים חכמים	מקרה	דין	פטור
		מקרה	דין	ומודים חכמים לר"י במדליק את הבירה
		מקרה	טעם	שהוא משלם כל מה שבתוכה
		מקרה	טעם	שכן דרך בני אדם להניח בבתים:
ביאור מח' ר"י וחכמים בטמון	דעת רב כהנא במח' ר"י וחכמים	אוקימתא	גמ' אמר רב כהנא מחלוקת במדליק בתוך שלו והלכה ואכלה בתוך של חבירו	
		הדעות	דר"י מחייב אנזקי טמון באש ורבנן פטרי	
		מקרה	אבל במדליק בתוך של חבירו	
		דין	דברי הכל משלם כל מה שבתוכו	
	קושית רבא על רב כהנא	פתיחה	א"ל רבא אי הכי	
		אדתי	אדתי סיפא מודים חכמים לר"י במדליק את הבירה שמשלם כל מה שבתוכה	
		וליתני	לפלוג וליתני בדידה בד"א במדליק בתוך שלו והלכה ואכלה בתוך של חבירו	
		פתיחה	אבל מדליק בתוך של חבירו דברי הכל משלם כל מה שהיה בתוכו	
	דעת רבא במח' ר"י וחכמים	פתיחה	פתיחה	אלא אמר רבא בתרתי פליגי
		מקרה	מקרה	פליגי במדליק בתוך שלו והלכה ואכלה בתוך של חבירו
		דעה א'	דעה א'	דר"י מחייב אטמון באש
		דעה ב'	דעה ב'	ורבנן סברי לא מחייב
		מקרה	מקרה	ופליגי נמי במדליק בשל חבירו
		דעה א'	דעה א'	דר"י סבר משלם כל מה שבתוכו ואפילו ארנקי
		דעה ב'	דעה ב'	ורבנן סברי כלים שדרכן להטמין בגדיש כגון מוריגין וכלי בקר הוא דמשלם
		דעה ב'	דעה ב'	כלים שאין דרכן להטמין בגדיש לא משלם

תנו רבנן

הנושא	הענין	השלב	לשון הגמרא
תנו רבנן	מח' ר"י וחכמים	מקרה	תנו רבנן המדליק את הגדיש והיו בו כלים ודלקו
		דעה א'	ר"י אומר משלם כל מה שהיה בתוכו
		דעה ב'	וחכמים אומרים אינו משלם אלא גדיש של חטין או גדיש של שעורין
	מודים חכמים	דין	ורואין מקום כלים כאילו הוא מלא תבואה
		אוקימתא	במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה ודלקה בתוך של חבירו
		מקרה	אבל מדליק בתוך של חבירו
	מודה ר"י	דין	(דברי הכל) משלם כל מה שהיה בתוכו
		מקרה	ומודה ר' יהודה לחכמים במשאל מקום לחבירו להגדיש גדיש והגדיש והטמין
	ד' מקרים שמשלם שעורים	דין	שאינו משלם אלא דמי גדיש בלבד
		מקרה א'	להגדיש חטין והגדיש שעורין
מקרה ב'		שעורין והגדיש חטין	
מקרה ג'		חטין וחיפן בשעורין	
מקרה ד'		שעורין וחיפן בחטים	
דין		שאינו משלם אלא דמי שעורין בלבד	
הנותן דינר זהב לאשה	הזיקתו	פתיחה	אמר רבא
		מקרה	הנותן דינר זהב לאשה ואמר לה הזהרי בו של כסף הוא
		אופן א'	הזיקתו
		דין	משלמת דינר זהב
		טעם	משום דאמר לה מאי הוה לך גביה דאזקתיה
	פשעה בו	אופן ב'	פשעה בו
		דין	משלמת של כסף
		טעם	דאמרה ליה נטירותא דכספא קבילי עלי נטירותא דדהבא לא קבילי עלי
		פתיחה	א"ל רב מרדכי לרב אשי אתון בדרבא מתניתו לה אנן ממתניתא פשיטא לן
		ברייתא	חטין וחיפן בשעורין שעורין וחיפן בחטין אינו משלם אלא דמי שעורין בלבד
ראיה מברייתא	טעם	אלמא אמר ליה נטירותא דשערי קבילי עלי	
	ראיה	הכא נמי אמרה ליה נטירותא דדהבא לא קבילי עלי	
	מימרא	אמר רב שמעית מילתא לר' יהודה ולא ידענא מאי היא	
	תמיהה	אמר שמואל ולא ידע אבא מאי שמיע ליה	
תקנת נגזל	באשו	תקנה	לר' יהודה דמחייב על נזקי טמון באש עשו תקנת נגזל באשו
		ספק	בעי אמימר עשו תקנת נגזל במסור או לא
		דעה א'	אליבא דמ"ד לא דיינינן דינא דגרמי לא תבעי לך דמסירות נמי לא דיינינן
	במסור	דעה ב'	אלא כי תבעי לך אליבא דמ"ד דיינינן דינא דגרמי
		צדדים	עשו תקנת נגזל במסור דמשתבע ושקיל או לא
		הכרעה	תיקו

